

Stan badań nad współczesnymi stosunkami polsko-rosyjskimi

W ciągu minionych 30 lat ukazało się ok. 500 publikacji naukowych poświęconych współczesnym stosunkom polsko-rosyjskim. Badania poświęcone tej tematyce prowadzone były przez przedstawicieli różnych dziedzin nauk społecznych zarówno w Polsce i w Rosji, jak i w państwach zachodnich.

Badania te dotyczyły uwarunkowań dwustronnych relacji, stosunków politycznych, gospodarczych i społecznych, stosunków w sferze bezpieczeństwa, a także bardziej specyficznych zagadnień (pamięć i pojednanie, relacje Polska – Rosja – UE oraz Polska – Rosja – państwa wspólnego sąsiedztwa). Najwięcej publikacji poświęcono roli obwodu kaliningradzkiego i stosunkom transgranicznym. Aktywność badawcza była silnie skorelowana z najważniejszymi wydarzeniami, które kształtowały dwustronne relacje (wejście Polski do UE, katastrofa smoleńska, początek wojny rosyjsko-ukraińskiej).

Prace dotyczące stosunków Polski i Rosji podejmują kilka interesujących i ważnych zagadnień, które wymagają bardziej pogłębionej analizy. Dotyczy to w szczególności imperialistycznego charakteru współczesnej polityki Rosji i wynikających stąd zagrożeń dla Polski czy też polskiej „rusofobii” (choć na ten temat powstało kilka interesujących studiów). Na większą uwagę ze strony badaczy zasługują również niektóre zagadnienia, którymi na razie zajmują się przede wszystkim eksperci i dziennikarze: dotyczy to w szczególności rosyjskiej „wojny hybrydowej” i tego czy Polska jest lub może być jej celem oraz możliwej ingerencji Rosji w życie polityczne w Polsce („afera taśmowa”, 2014 r.).

Istotnym problemem jest fakt, że większość analizowanych publikacji ma charakter „wsobny”, tj. autorzy polscy piszą dla czytelników polskich, a rosyjscy – dla rosyjskich. Taka sytuacja wynika zarówno z uwarunkowań politycznych, jak i niedostatku środków finansowych i braku atrakcyjnych instrumentów sprzyjających prowadzeniu badań i upowszechnianiu ich wyników. W efekcie najbardziej poczytne – trudno przesądzać *a priori* czy najlepsze – prace poświęcone ich wzajemnym relacjom ukazują się w krajach zachodnich.

Pełne wyniki badań ukażą się wkrótce na łamach „Spraw Międzynarodowych”.

Pełna lista analizowanych tekstów dostępna jest pod adresem
<https://doi.org/10.18150/ICFU71>.